

Poštovní muzeum ČP není jen v Praze

Název emise: Světový den pošty - Poštovní muzeum Vyšší Brod

Den vydání: 3. října 2012

Platnost: od 3. října 2012 ve styku tuzemském i mezinárodním až do odvolání

Hodnota: 26 Kč - č. 742 (ČP)

Autor: Dušan Kállay

Liniová rozkresba a rytina FDC: Miloš Ondráček

Rozměr známkového obrazu: 33 x 33 mm

Druh tisku: plnobarevný OF s liniovou kresbou; výtiskla PTC

Tisková forma: PA 35, s čárovým kódem na okraji

Papír: fl-an-OF; **Náklad:** 350 tis.

FDC: OTp v barvě černé; výtiskla PTC

Každý rok vždy 9. října si můžeme připomenout Světový den pošty. V tento den, před 138 lety (1874) byla ustavena Světová poštovní unie – UPU - se sídlem ve švýcarském Bernu. Její vznik podnítila snaha rozšířit a zkvalitnit mezinárodní poštovní spojení, které v té době bylo vlastně jedinou dostupnou formou komunikace na delší vzdálenosti. Po Hillově britské poštovní reformě, kterou pak napodobily i jiné státy, šlo o další logický krok na cestě rozvoje tohoto odvětví. Unie zavedla řadu standardů, díky nimž se mezinárodní poštovní styk neobyčejně rozšířil – a svět se tak vlastně poprvé výrazně zmenšil. Dnes, v době video hovorů Skype zdarma přes půl zeměkoule, nás samozřejmě neohromí přeprava dopisu za pár dní mezi světadíly, v poslední čtvrtině 19. století to ale bylo jako zjevení. První podmořský telegrafní kabel byl mezi Evropou a Amerikou položen sice už v roce 1858, ale šlo o spojení nespolehlivé, a nadto velmi drahé. Oproti němu byly sazby za listovní zásilky nepoměrně nižší, a jejich objem brzy překonal nejmělejší očekávání. V rámci Evropy na tom měla nemalý podíl firemní korespondence, se Zámorím, zejména Severní Amerikou, si zase od nás dopisovaly rodiny početných exulantů.

Význam se nevyčerpal zavedením standardů mezinárodní přepravy pošty, stála i za dalšími velkými projekty, například zavedením poštovních směrovacích čísel, která měla velký význam při zlepšení třídění i u vnitrostátních zásilek. Nezastupitelnou roli UPU sehrála i při zavádění způsobů vyúčtování za zásilky v mezinárodním styku mezi jednotlivými zúčastněnými státy, či i v takové zdánlivě drobnosti, jakou bylo zavedení stejných barev známek pro určitý poštovní tarif či způsob pře-

pravy. To sice v době vícebarevných známek už dávno ztratilo význam, ale ve svých albech si to sběratelé mohou snadno připomenout.

UPU má význam i dnes, kdy je druhou nejstarší mezivládní specializovanou organizací OSN, v níž je sdruženo bezmála 200 zemí. Uvádí se, že státy sdružené v UPU provozují více než 600 000 pošt a v tomto sektoru zaměstnávají na 5 milionů lidí. Ti se už dávno nevěnují jen přepravě listovních a balíkových zásilek, ale i finančním službám, e-Governmentu, elektronické komunikaci a činnostem v dalších oblastech. V řadě států je síť pošt dosud hlavním (a někdy i jediným) dostupným místem kontaktu části obyvatel se státem a jeho orgány. Jistě i to budou mít na paměti účastníci 25. kongresu UPU, který se v těchto dnech schází v Kataru.

Tradice vydávání známek ke Světovému dni pošty je ve světě dlouhá, a ani u nás známka k této příležitosti nevybrazí poprvé. Pro tu letošní zvolil vydavatel vyobrazení stolního telefonu, po němž šplhají poštovní skřítkové (ty známe například z Čapkovy Poštácké pohádky, kde pomáhali listonošovi panu Kolbabovi). Telefon si sice s poštou už dnes spojuje jen málokdo, přece jen je to už jiný obor, ale v dobách vzniku vyobrazeného přístroje patřily pošta, telefon a telegraf nerozlučně k sobě – důkaz toho přetrvává ve zkratce PTT, tvořené počátečními písmeny jejich názvů. Jde dokonce o označení mezinárodní, používané v mnoha jazycích a dodnes přetrvávající v názvech některých pošt, například v Nizozemí, Francii či Švýcarsku. Poslední jmenované dokonce pro UPU od roku 1957 vydává zvláštní poštovní známky.

A protože trojrozměrnými předměty souvisejícími s historií pošty se u nás zabývá zejména Poštovní muzeum, které je vystavuje ve své pobočce ve Vyšším Brodě, je emise věnována právě jí – což je také uvedeno v obrazu nové známky, na držátku sluchátka přístroje. Vyšebrodská pobočka si takové připomenutí rozhodně zaslouží, už proto, aby přilákala další návštěvníky, kteří plánují cestu do Jižních Čech. Prastarý cisterciácký klášter je stylovým rámcem historické expozice z dějin našeho poštovníctví, a prohlídka jeho sbírek určitě stojí za návštěvu. Nalezneme tu největší tuzemskou sbírku vozů a kočárů z 19. století, historické poštovní stejnokroje, vývěsní štíty, pokladny, schránky, mapy, ukázky korespondence, staré psací potřeby, výplatní a oráčecí stroje, rekonstrukce poštovních úřadoven z 18. a 20. století, telegrafní, dálkopisné a telefonní přístroje. Pokud byste se pro takovou návštěvu rozhodli, více informací naleznete na www.postovnimuzeum.cz.

